

Міністерство освіти і науки України

Національний університет біоресурсів
і природокористування України
Кафедра обліку та оподаткування

Уманський національний університет
Кафедра обліку і оподаткування

СИСТЕМА БУХГАЛТЕРСЬКОГО ОБЛІКУ, АНАЛІЗУ, КОНТРОЛЮ ТА ОПОДАТКУВАННЯ В УМОВАХ СТАЛОГО РОЗВИТКУ

Матеріали Всеукраїнської науково-практичної
конференції з бухгалтерського обліку
(присвячена 125-річчю з Дня народження
РОГАЧЕНКА СЕРГІЯ МИКИТОВИЧА)
16-17 жовтня 2025 року

м. Київ – м. Умань

УДК 657.1:336.21:330.35
С40

*Рекомендовано до друку вченою радою факультету економіки і підприємництва Уманського національного університету
(протокол № 2 від 12.11.2025 року)*

Редакційна колегія:

Юрій ЦИМБАЛЮК – канд. екон. наук, доц., співголова оргкомітету конференції (відповідальний редактор); Андрій МУЗИЧЕНКО – канд. екон. наук, доц., співголова оргкомітету конференції (відповідальний редактор); Людмила МЕЛЬНИК – д-р екон. наук, проф.; Володимир ЛИТВИНЕНКО – канд. екон. наук, доц.; Тамара КУЧЕРЕНКО – д-р. екон. наук, проф.; Любов ГУЦАЛЕНКО – д-р. екон. наук, проф.; Наталія КУЗИК – канд. екон. наук, доц.; Катерина ШЕВЧУК – канд. екон. наук, доц. (секретар оргкомітету); Галина АНІЩЕНКО – канд. екон. наук, доц. (секретар оргкомітету).

Автори розміщених у збірнику матеріалів висловлюють свою власну думку та несуть відповідальність за достовірність інформації

С40 Система бухгалтерського обліку, аналізу, контролю та оподаткування в умовах сталого розвитку: Матеріали Всеукраїнської науково-практичної конференції (16-17 жовтня 2025 р., м. Київ – м. Умань), 2025. 276 с.

Збірник матеріалів конференції містить доповіді науковців, фахівців-практиків, представників академічної спільноти, які були розглянуті на Всеукраїнській науково-практичній конференції «Система бухгалтерського обліку, аналізу, контролю та оподаткування в умовах сталого розвитку», присвяченій 125-й річниці з Дня народження провідного науковця з бухгалтерського обліку та фундатора облікової аграрної наукової школи – РОГАЧЕНКА Сергія Микитовича, що відбувалась 16-17 жовтня 2025 року в м. Київ – м. Умань. У наукових матеріалах висвітлюються питання розвитку бухгалтерського обліку, його значення для управління підприємством, сучасного стану й проблем оподаткування, контролю й аудиту бізнес-процесів, економіки і розвитку підприємництва в умовах глобалізаційних змін.

УДК 657.1:336.21:330.35

© Національний університет
біоресурсів і природокористування
України, 2025
© Уманський національний
університет, 2025

ЗМІСТ

Секція 1. СПАДЩИНА ТА НОВАЦІЇ ОБЛІКОВОЇ НАУКИ	10
<i>ДЕРІЙ Василь.</i> Роль особистості Рогаченка Сергія Микитовича у розвитку української облікової наукової школи та формуванні її характерних ознак	10
<i>ЖУК Валерій, ВАСИЛІШИН Станіслав.</i> Стан вітчизняного інституту бухгалтерського обліку та передчасність запровадження ЄДКІ в його освітній складовій	14
<i>ЖУК Валерій, НЕЖИД Юлія.</i> Академічна основа розвитку кафедри обліку та оподаткування ЗВО аграрного спрямування	17
<i>КУЧЕРЕНКО Тамара.</i> Науково-практичний доробок С.М. Рогаченка у становленні бухгалтерського обліку сільськогосподарських підприємств	19
<i>МЕЛЬНИК Людмила.</i> Внесок науково-педагогічної школи Уманського національного університету в розвиток обліку та оподаткування	22
Секція 2. БУХГАЛТЕРСЬКИЙ ОБЛІК У СВІТЛІ СУСПІЛЬНО-ЕКОНОМІЧНИХ ТРАНСФОРМАЦІЙ: КОНЦЕПЦІЇ ТА ТЕНДЕНЦІЇ	26
<i>ANDRUSIAK Vasyl, ONYSHCHENKO Anna.</i> Theoretical aspects of fixed assets accounting	26
<i>АНИЩЕНКО Галина.</i> ESG-фактори розвитку бухгалтерського обліку та звітності	28
<i>АТАМАНЮК Анна.</i> Адаптація обліку грошових коштів до викликів невизначеності та цифровізації	30
<i>ВОЛЯК Леся.</i> Цифрові нематеріальні активи в агросекторі	32
<i>ГУМЕННА-ДЕРІЙ Марія, СКОРОХІД Володимир.</i> Аналіз розвитку підприємств малого бізнесу в Україні та нормативно-правове забезпечення організації обліку в них	34
<i>ГУЦАЛЕНКО Любов, ТРОХИМЕЦЬ Богдан.</i> Оподаткування контрольованих іноземних компаній як обов'язкова передумова євроінтеграції України	36
<i>ДЯЧЕНКО Марія.</i> Облік та аудит розрахунків з іноземними контрагентами в умовах глобальної фінансової нестабільності	38
<i>ЖУКОВА Євгенія.</i> Інтеграція національної системи бухгалтерського обліку з правовим полем Європейського Союзу	40
<i>ЗАСАДНИЙ Богдан, КОНОВАЛЕНКО Наталія.</i> Облікова складова у моделі інтегрованих систем фінансового управління (IFMIS) в державному секторі	42
<i>КОЗИЦЬКА Наталя.</i> Формування облікової політики інституцій громадянського суспільства у світлі сучасних викликів вітчизняної економіки	44
<i>МАТРОС Олена.</i> Особливості обліку та оподаткування соціальних гарантій військовослужбовців у воєнний період	46

<i>МОЛДОВАН Мирослав.</i> Напрями удосконалення обліку фінансових результатів діяльності підприємств аграрного бізнесу	48
<i>ПАНЧЕНКО Ольга, СКУРАТОВ Олексій.</i> Облік експортно-імпортних операцій агропідприємств	50
<i>ПОЛІЩУК Олег.</i> Облікове забезпечення аграрного сектору в умовах сьогодення	53
<i>РЕЗНІЧЕНКО Роман, КОВАЛЬ Любов.</i> Удосконалення методики обліку фінансових результатів аграрних підприємств у контексті сучасних викликів	55
<i>УЛЬЗУТУЄВА Аліна.</i> Цифровізація у сфері податкового обліку: нові можливості для державного сектору	57
<i>ХОМОВИЙ Сергій, ТОМІЛОВА-ЯРЕМЧУК Надія.</i> Електронні активи та новітні технології в сьогоденні бухгалтерського обліку	59

Секція 3. БУХГАЛТЕРСЬКИЙ ОБЛІК В УПРАВЛІННІ ПІДПРИЄМСТВОМ: ПРОБЛЕМИ ТА ВЕКТОРИ РОЗВИТКУ	62
<i>ANDRUSIAK Vasyl.</i> Theoretical aspects of inventory accounting	62
<i>БЕХТІР Вікторія.</i> Напрями вдосконалення обліково-аналітичного забезпечення управління розрахунками з оплати праці	63
<i>БОРОТА Анна, УМАНСЬКА Вікторія.</i> Напрямки та шляхи поліпшення складання та аналізу фінансової звітності підприємств	65
<i>БОРОХОВИЧ Катерина.</i> Облік валютних операцій у системі управління зовнішньоекономічною діяльністю аграрного підприємства	67
<i>ВОЗНЯК Ростислав-Ярослав.</i> Роль бухгалтерської звітності у забезпеченні сталого розвитку підприємства	69
<i>ВОЙЧЕНКО Діана.</i> Роль обліку запасів у формуванні інформаційної бази підприємства	72
<i>ГЕРШМАН Юрій.</i> Інтегроване мислення як чинник трансформації обліково-аналітичного забезпечення управління підприємством	74
<i>ГУРЕНКО Тамара.</i> Проблеми бухгалтерського обліку в управлінні підприємством	76
<i>КОСТЯКОВА Анна, СВЕРГУН Сергій.</i> Аналітично-облікові аспекти фінансової звітності підприємств реального сектору економіки	78
<i>КОСТЯКОВА Анна, ШКІНДЕР Анастасія.</i> Методологічні засади обліку витрат і калькулювання собівартості продукції в реальному секторі економіки	80
<i>КРАВЕЦЬ Дарина.</i> Теоретичні засади обліково-аналітичного моніторингу економічного потенціалу сільськогосподарських підприємств	82
<i>МАНДЯК Анна.</i> Аналіз структури та динаміки активів за даними Балансу (Звіту про фінансовий стан)	84
<i>МЕЛЬНИК Анна.</i> Організація обліку, контролю і аналізу продукції лісового господарства	86

<i>МИСЬКІВ Любов, СОКІЛ Софія. Особливості облікового забезпечення управління запасами підприємства за НП(С)БО 9 «Запаси» та МСБО 2 «Запаси»</i>	89
<i>МИХАЙЛОВИНА Світлана. Облікова політика у системі корпоративного управління</i>	91
<i>МОРГУН Катерина. Облік витрат фермерських господарств</i>	93
<i>ОВЧАРУК Василь. Особливості бухгалтерського обліку витрат на виробництво яєчного порошку на підприємствах птахівництва</i>	95
<i>ОЛЯДНІЧУК Наталія, ЮХИМЧУК Анна. Цифровізація процесу оренди земельних ділянок та аналітичний супровід розрахунків з орендодавцями</i>	97
<i>ПОДОЛЯНЧУК Олена. Облік результатів діяльності підприємств за наслідками надзвичайних подій</i>	99
<i>ПОДРУЦЬКИЙ Станіслав. Облікове забезпечення управління ціновими ризиками підприємств агросектору в умовах цифровізації</i>	101
<i>РАТУШНА Ольга. Обліково-аналітичне забезпечення управління запасами</i>	104
<i>ТОМИЩ Ганна, МАКСИМЕНКО Діана. Управлінський облік у формуванні ціннісно орієнтованої стратегії підприємства</i>	106
<i>ТЮТЮННИК Світлана, ГОРБАНЬ Анастасія. Елементи облікової політики щодо запасів</i>	107
<i>УМАНСЬКА Вікторія, ДУБІНІНА Карина. Взаємодія обліку, аналізу і контролю в системі управління витратами підприємства</i>	109
<i>ФЕДОРЕНКО Людмила. Організація бухгалтерського обліку на підприємстві</i>	111
<i>ЧУДОВЕЦЬ Віталій. Актуальні проблеми документування операцій з основними засобами</i>	114
<i>ЯКУБИШИН Олег. Облікове забезпечення податкових розрахунків</i>	116
 Секція 4. ОПОДАТКУВАННЯ: ВИКЛИКИ СЬОГОДЕННЯ	119
<i>БАРАБАШ Леся. Визначні аспекти оподаткування в умовах воєнного стану</i>	119
<i>БОНДАРЕНКО Наталія. Податкові надходження у фінансовому забезпеченні бюджету України в період війни</i>	121
<i>БОРОВИК Петро, УДОВЕНКО Ірина, ШЕМЯКІН Михайло. Оподаткування геодезично-землевпорядного бізнесу: виклики сьогодення</i>	123
<i>ВІННИЦЬКА Оксана, НИКИТЮК Сергій. Цифровізація майнового оподаткування</i>	124
<i>ДЕРЕВ'ЯНКО Світлана. До питання появи та існування податку на додану вартість в Україні та світі</i>	126
<i>КИШЕНЬКО Сергій. Особливості оподаткування індивідуальної адвокатської діяльності</i>	128

<i>КЛИМАНСЬКИЙ Андрій</i> . Податкова оптимізація як інструмент управління фінансовими ресурсами	131
<i>КОЗОРОЗ Марина</i> . Єдиний внесок на соціальне страхування: переваги та недоліки впровадження	133
<i>КОСТОГРИЗ Вікторія, КУЛЬТЕНКО Вікторія</i> . Сучасна проблематика акцизного оподаткування в Україні	135
<i>ЛАСА Анастасія</i> . Податок на доходи фізичних осіб: сучасна практика та перспективи реформування	137
<i>МАТРОС Олена</i> . Типові порушення податкової дисципліни: виклики податкового адміністрування в Україні	139
<i>ПОЛОВКО Анастасія</i> . Відображення розрахунків із постачальниками та підрядниками у податковому обліку підприємства	141
<i>ТИТЕНКО Зоя</i> . Теоретичні засади формування податкової політики в умовах глобалізаційних процесів	143

Секція 5. ТЕОРІЯ І ПРАКТИКА КОНТРОЛЮ Й АУДИТУ БІЗНЕС-ПРОЦЕСІВ

<i>БОЯРОВА Олена</i> . Механізми забезпечення контролю виконання договорів, укладених за результатами процедур закупівель	145
<i>БУРДИМ Юрій</i> . Ризики при проведенні аудиту в період воєнного стану	147
<i>ГАЄВСЬКИЙ Олексій</i> . Критерії оцінки якості аудиту фінансової звітності в умовах суб'єктно-орієнтованого підходу	149
<i>ГОЛОВАЧКО Василь</i> . Виклики та можливості застосування нових теорій бухгалтерського обліку при переході на електронний документообіг (ЕДО)	151
<i>ДОРОШУК Інна</i> . Методи контролю та оптимізації дебіторської заборгованості	153
<i>ДУБІНІНА Марина</i> . Аналітична спроможність фінансової звітності як основа формування професійного аудиторського судження	155
<i>ДУЖОНКОВА Альона, КУЗИК Наталія</i> . Аудит фермерських господарств як інструмент забезпечення достовірності фінансової звітності	157
<i>КИРИЛЕНКО Прохор</i> . Види контролю і аудиту в бізнес-процесах, як елементи системи управління	159
<i>КРАВЧЕНКО Микола</i> . Фінансовий контроль електронних грошей у контексті управління ризиками агробізнесу	162
<i>КУЗИК Наталія, РУДЬ Катерина</i> . Внутрішній контроль ПДВ як інструмент податкової безпеки підприємства	164
<i>КУЧЕРЧУК Марія, КУЗИК Наталія</i> . Внутрішній контроль дебіторської заборгованості підприємства в умовах економічної нестабільності	166
<i>МЕЛЬНИЧЕНКО Максим, КРОЧАК Євгеній</i> . Особливості судово-бухгалтерської експертизи	168

<i>САЛТИКОВА Анна.</i> Вплив бізнес-аналізу на бухгалтерський облік та аудит	170
<i>ТРАЧОВА Дар'я.</i> Стандартизація облікових реєстрів для ESG-звітності в агросекторі: аудиторський підхід	172
<i>ЯРМОЛЕНКО Вікторія.</i> Внутрішній контроль кредиторської заборгованості в забезпеченні фінансової безпеки підприємства	174

Секція 6. ДІДЖИТАЛІЗАЦІЯ ТА БУХГАЛТЕРСЬКІ ІНФОРМАЦІЙНІ СИСТЕМИ	177
<i>SYSOIEVA Inna, BALAZYUK Oksana.</i> Prospects for the development of IT education and training of specialists for economic and accounting needs in Ukraine	177
<i>АЛЬОШИН Владислав.</i> Діджиталізація процесу аудиту безперервності діяльності: можливості та бар'єри для аудиторів України	179
<i>БАЛАН Олександр, АНДРІЙЧУК Аліна.</i> Інтеграція цифрових технологій в управління та маркетинг на прикладі компанії TEAMMASTER	181
<i>ГУЗАР Богдан, УЛЯНИЧ Юлія.</i> Цифровізація фінансових процесів у контексті забезпечення фінансової стійкості аграрного сектору економіки	183
<i>ДЕМЧЕНКО Тетяна, КРАВЧУК Вікторія.</i> Діджиталізація обліку витрат підприємства в сучасних умовах	185
<i>ІВАНОВА Наталія.</i> Автоматизація бухгалтерського обліку та внутрішнього контролю як інструмент забезпечення фінансової безпеки	187
<i>КОСТЯКОВА Анна, ХОДАБА Леся.</i> Діджиталізація фінансового аналізу: огляд сучасних інструментів	190
<i>КУЧЕРЕНКО Тамара, ВИДРИК Олександр.</i> Проблеми цифровізації облікової системи в Україні	192
<i>МИХАЙЛОВИНА Світлана.</i> Хмарні сервіси у системі фінансового обліку	194
<i>НЕСКОРОДСЬКА Тетяна.</i> База знань інтелектуальних технологій аудиту	196
<i>ПОЛІЩУК Олег.</i> Діджиталізація та трансформація обліку	199
<i>ПОЛОВКО Анастасія.</i> Автоматизація обліку розрахунків із постачальниками та підрядниками в умовах діджиталізації бухгалтерського обліку	201
<i>РОМАНЕНКО Тетяна.</i> Сучасні інформаційні системи в обліку: виклики сьогодення для України	203
<i>ТРОХИМЕНКО Ірина.</i> Обліково-аналітичне формування і використання резервів в умовах застосування комп'ютерних технологій	204
<i>ШЕВЧУК Катерина.</i> Електронний документообіг як важливий інструмент взаємодії з контрагентами	206

боку, актуалізацію Методичних рекомендацій з формування облікової політики підприємства з урахуванням вимог електронного архівування, сертифікації провайдерів хмарних сервісів і дотримання стандартів кіберзахисту, а з іншого – розроблення внутрішніх корпоративних політик з управління інформаційною безпекою, визначення правил резервного копіювання, процедур доступу до облікових систем та розподілу відповідальності користувачів.

Освітній і технологічний підходи передбачають одночасно розвиток цифрових компетентностей бухгалтерів, аудиторів і фінансових менеджерів через упровадження програм підвищення кваліфікації та навчальних модулів із Cloud Accounting, а також стимулювання розвитку національних дата-центрів і локальних хмарних провайдерів, які забезпечують збереження даних в Україні та підвищують рівень інформаційної безпеки.

Таким чином, хмарні сервіси стають ключовим інструментом цифрової трансформації фінансового обліку, сприяючи підвищенню ефективності, прозорості та безпеки управлінської інформації в Україні.

Список використаних джерел

1. Про хмарні послуги: Закон України від 17 лют. 2022 р. № 2075-IX. станом на 28.06.2024р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2075-20#Text> (дата звернення: 11.10.2025).

2. Стратегія здійснення цифрового розвитку, цифрових трансформацій і цифровізації системи управління державними фінансами на період до 2030 року: розпорядження КМУ від 13.05.2025р. № 464-р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/464-2025-%D1%80#Text> (дата звернення: 11.10.2025).

3. Шиш А.М. Хмарні технології у бухгалтерському обліку та фінансовому аналізі в Україні: аналіз відмінностей та стратегії адаптації до місцевого контексту. *Здобутки економіки: перспективи та інновації*. 2024. № 2. DOI: <https://doi.org/10.57125/econp.2024.01.29.02> (дата звернення: 11.10.2025).

4. Шеверя, Я.В., Яцко, М.В., & Мельянова, Л.В. Впровадження хмарних технологій у бухгалтерський облік України. *Актуальні питання економічних наук*. 2025. № 10. DOI: <https://doi.org/10.5281/zenodo.15302198> (дата звернення: 11.10.2025).

БАЗА ЗНАНЬ ІНТЕЛЕКТУАЛЬНИХ ТЕХНОЛОГІЙ АУДИТУ

Нескородева Т.В.

д.т.н., професор,
професор кафедри інформаційних технологій
Уманський національний університет

На сьогодні розвиток та удосконалення цифрових технологій економіки розвинених країн світу та України зокрема свідчить про стрімкий розвиток цього сегменту ринку ІТ-галузі. Тому, в контексті аудиту, актуальною є проблема його автоматизації на підставі відповідних інформаційних технологій [1]. Аналіз

даних предметної області виконується на основі інформації у складі інформаційної моделі предметної області [2], яка є складовою частиною системи інформаційного забезпечення процесів прийняття рішень, для вдосконалення якого є потреба автоматизованої обробки й аналізу інформації про об'єкти аудиту, зокрема з використанням інтелектуальних методів [3].

В даній роботі представлено методику формалізацію знань про ІТ облік та користувачів системи аудиту, як складової системи аудиту у контексті проектування інформаційної технології СПІР аудиту, яка включає формалізацію наступних складових: характеристики користувачів систем аудиту та функціональних особливостей їх роботи, структури підприємства як об'єкта аудиту та управління; функціональних особливостей обліку характеристик підприємства, як змінних предметної області; взаємозв'язків змінних бухгалтерського обліку, як правил предметної області аудиту, та функціональних особливостей інформаційних технологій обліку. Дана база знань інваріанта відносно галузевої приналежності об'єкта аудиту, типу виробництва, особливостей обліку, що дозволяє її використати для автоматизації задач аудиту.

Структури взаємозв'язків показників множин операцій на верхньому рівні формалізовані у вигляді графів, в яких вершини відповідають рахункам, ребра - операціям (рис. 1– 4).

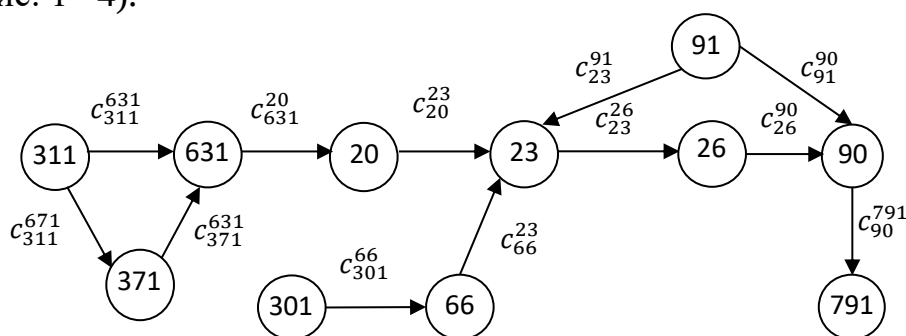

Рис. 1. Граф $G^{(1)}$ перетворення показників при обчисленні собівартості реалізованої продукції SS .

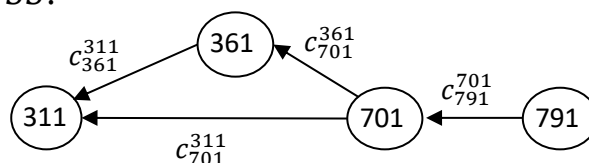

Рис. 2. Граф $G^{(2)}$ перетворення показників при обчисленні доходу від реалізації продукції SP

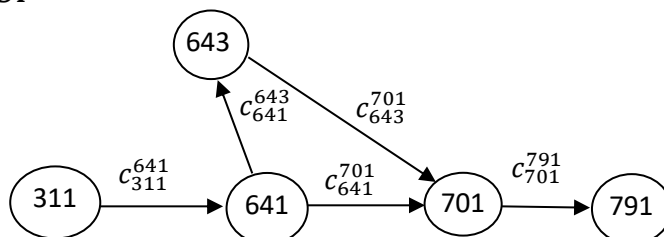

Рис. 3. Граф $G^{(3)}$ перетворення показників при обчисленні відрахувань від доходу OP

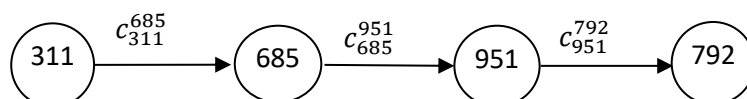

Рис. 4. Граф $G^{(4)}$ перетворення показників при обчисленні витрат від використання короткострокових кредитів RK

Обчислення характеристик підприємства на трьох рівнях здійснюється з нижнього рівня до верхнього, поетапним узагальненням по підмножинам і множинам структурних складових підприємства. На нижньому рівні на підставі даних операції обчислюється сума операції. На наступному етапі для обліку сум операцій в системі бухгалтерського застосовується правило подвійного запису: її відображають на кредиті рахунку s_e і дебеті кореспондуючого рахунку s_g . Після обліку сум операцій $\delta(l_e^g(t))$, обчислюються значення сум $S_e^g(t)$, перерахованих з кредиту рахунків s_e в дебет рахунків s_g за період часу t за формулою:

$$S_e^g(t) = \sum_{l_e^g(t)=1}^{L_e^g(t)} \delta(l_e^g(t)), (s_e, s_g) \in R^{(2)}. \quad (1)$$

В кінці місяця обчислюються кредитові обороти рахунків s_e , $(s_e \in K)$ за час t за формулами: $Ob_{s_e}^k(t) = \sum_{s_g=1}^{s_g^*} S_e^g(t)$, $s_e \in K$. (2)

обороты по дебету кожного рахунку за формулою:

$$Ob_{s_e}^d(t) = \sum_{s_g=1}^{s_g^*} S_e^g(t), s_e \in K. \quad (3)$$

і кінцеві значення дебетових і кредитових сальдо рахунків за формулами:

$$C_s^k(t_0 + t) = C_s^k(t_0) - Ob_s^d(t) + Ob_s^k(t), \quad (4)$$

$$C_s^d(t_0 + t) = C_s^d(t_0) + Ob_s^d(t) - Ob_s^k(t) \quad (5)$$

Формули (1) – (5) формують модель функціональних взаємозв'язків характеристик підприємства між рівнями. Декомпозиція взаємозв'язків множин даних верхнього рівня формалізованих у вигляді графів (рис. 1 - 4) на середньому і на нижньому рівні має складну структуру і залежить від структури множин господарських засобів і джерел на середніх рівнях і змінних обліку нижнього, які визначається внутрішньої облікової політики підприємства. Подальшим напрямком розвитку роботи є створення моделей, методів і відповідних інтелектуальних технологій автоматизації аналізу взаємозв'язків багатовимірних різномірних даних, які дозволять вирішувати задачі аналізу поступово скорочуючи області пошуку на кожному етапі аналізу.

Список використаних джерел

1. Бурак, М., Яремко, І. (2024). Автоматизація аудиту фінансової звітності у воєнний період. Економіка та суспільство, 60. URL: <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2024-60-13>
2. Нескородєва Т.В. Постановка завдань автоматизованого аналізу даних у підсистемі аудиту передумов середнього рівня ІТ СППР. Вісник Хмельницького національного університету, №3, 2020 (285) с.99-104. doi 10.31891/2307–5732-2020-285-3-15.
3. Neskorodieva, T., Fedorov, E. (2022). Neural Network Models Ensembles for Generalized Analysis of Audit Data Transformations. Mathematical Modeling and Simulation of Systems, 263–279. https://doi.org/10.1007/978-3-030-89902-8_21